

مروری بر فیلم های کمدی که با حال و هوای خاطره انگیز ساخته شده اند

رونق گیشه با فرمول جادویی دهه ۶۰

شکیبا افخمی راد

گزارش روز

تب تند ساخت فیلم های دهه شصتی که از اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ با استقبال از آثاری چون «اخراجی ها» و «نهنگ عنبر» آغاز شد، همچنان در سینما ادامه دارد؛ اتفاقی که نشان می دهد کارگردانان یک فرمول جادویی برای جذب مخاطب کشف کرده اند که تکراری نمی شود و می تواند همیشه مردم را سر ذوق بیاورد.
بیشتر این فیلم ها تلاش کرده اند دوران جنگ، مشکلات اقتصادی و ممنوعیت هایی را که در دهه ۶۰ وجود داشت، به تصویر بکشند و خاطرات شیرین و تلخ آن دوران را در قالب طنز و البته به صورت اغراق آمیز یادآوری کنند. جدیدترین اثری که در این حال و هوا ساخته شده است، «زودپز» به کارگردانی رامبد جوان است؛ فیلمی که از چندی پیش، روی پرده سینماهای کشور رفته و با استقبال خوب مردم نیز روبه رو شده است. ما به همین بهانه فیلم هایی را که به فضای نوستالژی دهه ۶۰ پرداخته اند و بیشتر آن ها در زمان اکرانشان با استقبال خوبی هم روبه رو شده اند، مرور کرده ایم.

● پیش قدم شدن «اخراجی ها»

فیلم «اخراجی ها» به کارگردانی مسعود ده نمکی رامی توانیم اولین اثری بدانیم که تلاش کرد بخشی از خاطرات سال های دهه ۶۰ در فضایی کمدی به مخاطب یادآوری کند. در این فیلم علاوه بر جنگ، المان های دیگری از دهه ۶۰ مانند ممنوعیت ویدیو و کاست نیز دیده می شد. همچنین در «اخراجی ها»، شاهد حضور طیف های مختلفی از افراد به عنوان رزمنده در جبهه جنگ بودیم که پیش تر در سینمای ایران، کمتر به آن ها پرداخته شده بود؛ برای مثال شخصیت اصلی این فیلم یکی از اراذل تهران بود که برای اثبات سربه راه شدنش به دختری که عاشقش شده بود، به جبهه رفت و عاقبت به خیر شد. اولین ساخته مسعود ده نمکی با بازی بازیگرانی چون کامبیز دبیراز، امین حیایی و اکبر عبدی در بیست و پنجمین جشنواره فیلم فجر با استقبال مردم روبه رو شد و توانست جایزه بهترین فیلم از نگاه تماشاگران رای دست آورد. این فیلم در سال ۱۳۸۶ نیز در سینماهای سراسر کشور اکران شد و با فروش ۲ میلیارد تومانی، پرفروش ترین فیلم آن سال لقب گرفت. همین موضوع نیز باعث شد که ده نمکی، قسمت های بعدی «اخراجی ها» را بسازد که البته هیچ کدام به اندازه قسمت اول موفق نبودند.

● ادامه مسیر با «ضدگلوله»

بعد از موفقیت «اخراجی ها» در گیشه، فصل جدیدی از فیلم سازی در سینمای ایران ورق خورد؛ فصلی که به فیلم سازان اجازه می داد با دوران جنگ و زندگی در دهه ۶۰ که تاپیش از آن به نوعی تابو بود، شوخی کنند. به این ترتیب در سال ۱۳۹۰، مصطفی کیایی فیلم «ضدگلوله» را جلوی دوربین برد. این فیلم، داستان زندگی مردی پنجاه ساله بابازی مهدی هاشمی راروایت می کند که در اوج دوران جنگ ایران و عراق مشغول قاچاق نوارکاست های

رسول...»)، جایگاه دومین فیلم پرفروش آن سال را از آن خود کرد. سامان مقدم بعد از این موفقیت، در سال ۱۳۹۶ دومین قسمت «نهنگ عنبر» را بانام «نهنگ عنبر؛ سلکشن رؤیا» کارگردانی کرد؛ فیلمی که توانست حس خوب قسمت اولش را تکرار کند و فقط به دلیل خاطره بازی با المان های دوست داشتنی دهه ۶۰ که تأثیری هم در پیشبرد داستان نداشت، به فروش خوبی دست پیدا کرد.

● اوج گیری سینمای نوستالژی

در ادامه روند نوستالژی سازی در سینمای ایران، سامان مقدم سال ۱۳۹۳ با نگاهی متفاوت تر از دهه ۶۰، فیلمی به نام «نهنگ عنبر» را ساخت که با استقبال بسیار خوب مردم روبه رو شد و توجه فیلم سازان را بیش از پیش به ظرفیت های این دوره تاریخی و خاطره انگیز جلب کرد.

در این فیلم، دیگر مانند «اخراجی ها» و «ضدگلوله» تمرکز بر روی جنگ نبود و بیشتر تلاش شده بود روابط عاشقانه و محدودیت های اجتماعی در دهه ۶۰ و مسئله مهاجرت به تصویر کشیده شود. همچنین در «نهنگ عنبر»، کارگردان با هوشمندی بسیار از عناصر دلنشین دهه ۶۰ مانند موسیقی های خاطره انگیز آن زمان بهره گرفته بود که مخاطب را به راحتی با خود همراه می کرد. «نهنگ عنبر» با بازی رضا عطاران و مهناز افشار با وجود آنکه با ممیزی های زیادی روبه رو شد، در نهایت در سال ۱۳۹۴ روی پرده سینماهای کشور رفت و با ثبت فروش ۷ میلیارد تومانی، بعد از فیلم «محمد

گرداب منطق روایی واجرا

نقدی بر سریال «گرد زنی»، ساخته سامان سالور

باتماشاجی ارتباطی برقرار نمی کنند، بلکه از همان ابتدادر لایه ای سطحی قرار می گیرند که عملتحلیل آن ها بی معنی به نظر می رسد.

● مثلث خنثی

به این موارد باید مشکل بازی ها را نیز اضافه کرد. بازی های «گرد زنی» در حدی مصنوعی و بی جان هستند که حتی بازیگران باتجربه و توانمندی همچون حسن معجونی، مهرا ن غفوریان و مهدی حسینی نیا نیز نتوانسته اند به مجموعه روح بدهند. این بازیگران، اگرچه به دلیل توانمندی های فردی شان معمولاً می توانند حتی در آثار ضعیف نیز تأثیرگذار باشند، در این سریال چنان در سطح پایین ظاهر شده اند که نمی توان آن ها را به عنوان نقاط قوت اثر در نظر گرفت. پوریا رحیمی سام نیز با وجود سابقه موفق و دریافت

● داغی که سرد است

از منظر احساسی سریال «گرد زنی» بدون پرداختی دقیق است. شخصیت های این مجموعه که قرار است عضوی از خانواده ای داغدار باشند، بدون منطق و احساس عمل می کنند؛ یکی به دنبال ارث است، دیگری در پی اثبات خیانت شوهرش و سومی در فکر احیای رابطه با عشق از دست رفته خود.

در واقع، این افراد نه تنها درگیر اندوه نیستند، بلکه درگیر مثلث های عشقی و انگیزه های نامشخص و غیراحساسی اند که این عدم پرداخت احساسی نه تنها توجیه پذیر نیست، بلکه به نوعی خنده دار است. از کارگردانی که قبلاً اثری باکیفیت همچون

● ظرفیت فراوان دهه ۶۰

«زودپز»، به کارگردانی رامبد جوان، جدیدترین فیلم کمدی است که در حال و هوای دهه ۶۰ ساخته شده

است. داستان فیلم در زمان موشکباران تهران در سال ۱۳۶۶ اتفاق می افتد، وقتی زودپز می ترکد و پد ر خانواده به سختی مجروح می شود و سپس فوت می کند. آن هم در زمانی که تهران را بمباران کرده اند.

در این بین دو داماد خانواده تلاش می کنند پدرزنشان را به عنوان شهید معرفی و از این موضوع سوء استفاده کنند. درواقع همان طور که از خلاصه داستان برمی آید، «زودپز» نگاه متفاوتی و فانتزی تری به دوران جنگ دارد؛ نگاهی که تا به اینجا موفق بوده و فروشی بیش از ۱۵۸ میلیون تومان را برای این فیلم به همراه داشته است. شاید از این فروش خوب بتوان نتیجه گرفت که دهه ۶۰ همچنان می تواند دست مایه ساخت آثار سینمایی قرار گیرد؛ البته به شرط آنکه درکنار به تصویر کشیدن المان های نوستالژی آن دوران، داستان تفاوتی میان ایران اکران شد و با فروش بیش از ۲۲۴ میلیون و ۴۸۷ هزار مخاطب، بیش از ۷ میلیون و ۴۸۷ هزار مخاطب، پربیننده ترین فیلم تاریخ سینمای ایران در سال اول اکران است.

● پلیس عاشق پیشه

مشکل دیگری که در سریال به چشم می خورد، تصویرسازی غیرواقعی از شخصیت پلیس است. این پلیس که با حالتی عاشق پیشه و خارج از عرف رفتار می کند و به رمزگشایی از دفترچه خاطرات و پیدا کردن کاپشن به عنوان سرخ می پردازد، در روزگاری که یک پلنفرم خانگی دیگر با استاندارد جدید در تصویرسازی از پلیس، سریال «بازنده» را پخش می کند، برای مخاطب پذیرفتنی نیست. پلیسی که در این سریال به تصویر کشیده شده است، نه تنها با شخصیت ها و رفتارهای خارج از قاعده خود غیرمنطقی به نظر می رسد، بلکه نبود یک مافوق در نقش نظارت و دخالت، این تصویر غیرواقعی را بیشتر به مخاطب تحمیل می کند.

● قاب هایی در خدمت لوکیشن

ضعیف ترین بخش سریال «گرد زنی» کارگردانی آن است. قاب بندی ای نامنظم و غیرمنطقی در این اثر باعث شده است نوعی بی برنامه گی در طراحی فضا ها و لوکیشن ها به چشم بیاید. برای مثال، فیلم ساز نتوانسته فضایی باورپذیر برای اداره پلیس ایجاد کند و در عوض با نماهای بسته از محیط، سعی در پوشاندن این ضعف دارد. در مقابل، در صحنه های تالار عروسی و خانه ویلایی بزرگ، به جای تأکید بر جزئیات یا کارکرد دراماتیک قاب ها، به نماهای باز و حتی هلی شات های بی هدف روی آورده است. این اشتباهات در طراحی و کارگردانی، بیشتر نشان دهنده این است که فیلم ساز بر اساس محدودیت های لوکیشن تصمیم گرفته است، نه بر اساس نیازهای روایی.

ایستگاه خبر

«پاییز، فصلی برای آبرنگ» در نگارخانه فردوسی مشهد

رومینا مائولاف در دنیای هنر های تجسمی، آبرنگ یکی از تکنیک های خاص و جذاب شناخته می شود که هم زمان چالش برانگیز و زیباست. ملیحه محمدزاده، هنرمند مشهدی، در اولین نمایشگاه انفرادی خود با عنوان «پاییز، فصلی برای آبرنگ»، مجموعه ای از آثار واقع گرا، نیمه انتزاعی و انتزاعی در تکنیک آبرنگ را در نگارخانه فردوسی به نمایش گذاشته است. محمدزاده با آثار خود توانسته است نه تنها چیدمان های بصری جذابی را خلق کند، بلکه راهی جدید برای شناخت فرایند اجرایی آبرنگ از مرحله اتود تا اجرا ارائه دهد.

ملیحه محمدزاده، فارغ التحصیل کارشناسی ارشد تصویرسازی از دانشگاه فردوس، نمایشگاه انفرادی خود را با عنوان «پاییز، فصلی برای آبرنگ» در نگارخانه فردوسی جهاد دانشگاهی برگزار کرد. این نمایشگاه از روز شنبه (۲۶ آبان ۱۴۰۳) تا چهارشنبه (۳۰ آبان) از ساعت ۱۷ پذیرای علاقه مندان به هنر است و شامل آثار واقع گرا، نیمه انتزاعی و انتزاعی در تکنیک آبرنگ می شود.

هنرمند در این مجموعه بر اهمیت چیدمان های هنری و ترکیب بندی در آثار خود تأکید کرده است. وی درباره روند اجرایی آثارش توضیح داد: من علاقه مند به اصول ترکیب بندی، رنگ، نور و فرم در همه مراحل طراحی هستم و در این مجموعه نیز سعی کردم این اصول را رعایت کنم. او همچنین درباره هدف اصلی برگزاری این نمایشگاه گفت: هدف اصلی، آموزش و نشان دادن فرایند اجرایی آثار آبرنگ از مرحله اتود تا اجرا برای دانشجویان و علاقه مندان به هنر است. این نمایشگاه که اولین تجربه انفرادی محمدزاده در زمینه آبرنگ است، در حالی برگزار می شود که او پیش از این در بیش از هفده نمایشگاه گروهی در رشته های مختلف هنری همچون نقاشی، تصویرسازی، عکاسی و صنایع دستی نیز شرکت کرده است.

چارسوق هنر

ساخت سریال کمدی با حال و هوای دهه ۶۰

سریال «قول مردونه» به کارگردانی قربانعلی طاهر فر که به ماجراهایی می پردازد که از اوایل دهه ۶۰ تا سال ۶۸ را در برمی گیرد، به تازگی کلید خورد. تصویربرداری سریال «قول مردونه» بابازیگرانی چون محمد رضا دهانی، شهره

سلطانی، محمدنادری، مریم موسویان، رؤیا میرعلمی، آشامحرابی و سیروس میمنت شروع شد. این سریال محصول گروه تولیدات طنز مرکز سینما فیلم است و قرار است در سی قسمت ساخته شود.

بازیگران «اخراجی های ۴» مشخص شدند

مسعود ده نمکی باگرفتن پروانه ساخت فیلم «اخراجی های ۴» در اواخر تابستان امسال، پروژه ساخت سری چهارم «اخراجی ها» را آغاز کرد. او اعلام کرد که به جز کامبیز دبیراز و ارژنگ امیرفضلی،

بقیه بازیگران قدیمی «اخراجی ها» در سری جدید آن بازی می کنند.

ده نمکی پس از حدود شش سال، قصد دارد این فیلم را که سری اول آن سال ۱۳۸۵ به عنوان یک کمدی جنگی تولید شد، بسازد. تاپیش از پایان دهه ۸۰ خوشبیدی، سه گانه «اخراجی ها» ساخته شد که در گذر زمان با حاشیه های مختلفی همراه بود. این فیلم حتی به مقطعی سیاسی هم شد که اوج آن، هنگام اکران مسعود ده نمکی و «جدایی نادرا از سیمین» اصغر فرهادی به اکران نوروزی رسیدند. مسعود ده نمکی در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشته است: «اخراجی های ۴ اسپینا فای از اخراجی هاست که مثل قسمت های قبلی حول یکی از شخصیت هاروایت می شود با ترکیبی از بازیگران قدیمی و جدید. در این قسمت که در زمان معاصر روایت می شود، مهد سوزکی که شهید شده و آقای (امیر) فضلی (امیردود) به علت مهاجرت، مثل اخراجی های ۲ حضور ندارند. بازیگران دیگر هم برخلاف خیرسازی ها طبق فیلم نامه همگی اعلام حضور کرده اند و فقط زمان هماهنگی برنامه ها مهم است.» آن طور که ده نمکی اشاره کرده است، قصه فیلم در زمان حال روایت می شود ولی مشخص نیست فیلمش به جشنواره فجر امسال می رسد. یا خیر.

آغاز فیلم برداری «قسططنیه» در ترکیه

ساخت فیلم سینمایی کمدی «قسططنیه» به کارگردانی کریم امینی در کشور ترکیه کلید خورد. امینی که پیش از این، کارگردانی فیلم «فسیل» را در کارنامه خود داشته، در تازه ترین تجربه کارگردانی اش، «قسططنیه» را جلو دوربین برده است. نام بازیگران فیلم که از بازیگران سینمای ایران و ترکیه هستند، در خبر های بعدی اعلام می شود.